EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.9.22.
COM(2021) 580 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a biztosítókra és viszontbiztosítókra vonatkozó uniós prudenciális keretrendszernek az EU világjárvány utáni helyreállításával összefüggő felülvizsgálatáról

1. A SZOLVENCIA II ÉS FELÜLVIZSGÁLATÁNAK HÁTTERE

A biztosítások az európai polgárok mindennapjainak szerves részét képezik. A potenciális kockázatokkal szembeni védelem érdekében számos társadalmi és gazdasági tevékenység csak biztosítás birtokában végezhető. A biztosítási szerződések megtakarítási termékként is szolgálhatnak, és így nemcsak a szerződők hosszú távú jólétéhez járulhatnak hozzá, hanem a biztosítók közvetítésével a pénzügyi piacokon keresztül a reálgazdaságot is támogathatják. A biztosítók és viszontbiztosítók abból a szempontból is alapvető szerepet játszanak a reálgazdaságban, hogy díjfizetés ellenében fedezik a magánszemélyek és a vállalkozások kockázatait. A különböző ügyfelektől származó biztosítási díjak összevonásával és az egyedi kockázatok közötti diverzifikációval a magánbiztosítások magánszemélyeknek és vállalkozásoknak is megfizethető árú védelmet nyújtanak a komoly pénzügyi kockázatokkal járó eseményekkel szemben, ezáltal hozzájárulnak gazdaságaink és társadalmaink rezilienciájához.

A biztosítók befektetései a reálgazdaságot célozzák, továbbá hozzájárulnak a gazdasági fellendüléshez és az európai vállalkozások – köztük a kkv-k – hosszú távú finanszírozásához, valamint az Unióban munkahelyeket teremtő és növekedést serkentő infrastruktúrákhoz. Az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) adatai szerint 2020-ban az uniós biztosítók díjbevétele meghaladta az 1 billió EUR-t, amellyel szemben mintegy 800 milliárd EUR összegű kárigény merült fel[1].

Az uniós biztosítók és viszontbiztosítók 2020 végén összesen több mint 7 billió EUR-t tartalékoltak a várható jövőbeli kárigények kifizetésére, teljes eszközállományuk pedig meghaladta a 10 billió EUR-t, vagyis az ágazat az egyik legnagyobb az intézményi befektetők között. Az ágazat tőkehelyzete a Covid19-világjárvány alatt is jó maradt: 2020 végén a szabályozói tőke tőkekövetelményekhez viszonyított átlagos aránya 235 % volt, noha ez azért 7 százalékponttal alacsonyabb, mint 2019 végén.

A biztosítók nélkülözhetetlenek, és ezért pénzügyi rezilienciájuk kiemelkedő fontosságú. A biztosítási ágazatra vonatkozó prudenciális szabályokat a 2009/138/EK irányelv (Szolvencia II)[2] határozza meg, amely 2016. január 1-je óta alkalmazandó. A Szolvencia II fő célkitűzése a szerződők és a kedvezményezettek védelme, valamint a pénzügyi stabilitás megőrzése.

Az irányelv több feladattal is megbízza a Bizottságot a prudenciális szabályok egyes kulcsfontosságú elemeinek felülvizsgálata céljából:

– A Bizottságnak értékelnie kell, hogy megfelelően működnek-e a számos életbiztosítási termék esetében releváns **hosszú távú garanciákat** nyújtó biztosítók sajátos helyzetét

[1] A biztosítási díjakra és kárigényekre vonatkozó számadatok a viszontbiztosításra és az EU-27-beli direkt biztosításra vonatkozó összesített adatokat tartalmazzák.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/138/EK irányelve (2009. november 25.) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (HL L 335., 2009.12.17., 1. o.).

kezelő intézkedések. Ezen intézkedések célja, hogy csökkentsék a rövid távú piaci ingadozásoknak a biztosítók fizetőképességére gyakorolt hatását. Stabilabb tőkemegfelelési mutatók előírásával elkerülhető a hosszú távú garanciák nyújtásán alapuló üzleti modellek indokolatlan versenyhátránya, és végső soron növelhető a pénzügyi stabilitás.

– A Bizottságnak felül kell vizsgálnia a **tőkekövetelmények** kiszámítását. E számításoknak érzékenynek kell lenniük a biztosítók és viszontbiztosítók kockázataira, a felülvizsgálat célja ezért a kockázatérzékenység megfelelőségének ellenőrzése.

– A Bizottság megbízatása kiterjed a biztosítási és viszontbiztosítási csoportokon belüli **tőkekezelés** szabályainak felülvizsgálatára is.

– A Bizottságnak értékelnie kell a **válságkezelésre** vonatkozó biztosítási szabályok és a **biztosítási garanciarendszerek** további összehangolásának lehetőségét.

A felülvizsgálat a megbízatások teljesítésén túlmenően lehetőséget kínált a szabályok hatálybalépése óta levont tanulságok általánosabb áttekintésére is.

Mivel a biztosítók és a viszontbiztosítók jelentős nagyságrendben kezelnek befektetéseket, a felülvizsgálat azt is értékelte, hogy az ágazat hozzájárulhat-e az EU politikai prioritásaihoz, különösen a tőkepiaci unióhoz[3], valamint az európai zöld megállapodás[4] éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseihez.

Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzései kapcsán például évi 350 milliárd EUR összegű éves befektetésre van szükség pusztán az energiaágazat átállásának finanszírozásához. A magánbefektetések szerepe a Covid19-világjárványt követő gazdasági helyreállítás szükségessége miatt még hangsúlyosabb lett. A biztosítási ágazat a magánbefektetésekkel nemcsak e finanszírozási igények kielégítéséhez járulhat hozzá, hanem fontos szerepet játszhat az egyének és a vállalkozások éghajlatváltozás okozta kockázatokkal szembeni védelmében, és ezáltal társadalmunknak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásában is, amint azt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó stratégia[5] is hangsúlyozza.

A felülvizsgálat alkalmat kínált annak biztosítására, hogy a szabályozási keret elősegítse a biztosítási ágazat hosszú távú befektetéseit.

Emellett az érdekelt felek egyetértenek abban, hogy javítani lehetne a Szolvencia II szerinti arányossági elvet, vagyis a szabályoknak a biztosító üzleti tevékenységében rejlő kockázatok jellegével, nagyságrendjével és összetettségével arányos alkalmazását. A Szolvencia II keretrendszert általában, a prudenciális szabályoknak a legkorszerűbb kockázatkezelési

[3] A Bizottság közleménye: Tőkepiaci unió a polgárok és a vállalkozások számára – új cselekvési terv (COM(2020) 590)

[4] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai zöld megállapodás (COM(2019) 640 final).

[5] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia (COM(2021) 82).

gyakorlatokkal való szorosabb összehangolása miatt sikeresnek tartják, ez az összehangolás azonban egyes üzleti modelleket valószínűleg indokolatlanul bonyolulttá tett.

A Szolvencia II végül – a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális keretektől eltérően – jelenleg nem rendelkezik a rendszerszintű kockázatok felhalmozódását célzottan kezelő konkrét makroprudenciális eszközökről, sem a válságokra való felkészülést és a csődbe jutó biztosítók szanálását szolgáló külön közös keretről, amely a szerződők és az egész társadalom érdekét is szolgálná.

Mindezek alapján e felülvizsgálat célja:

- a biztosítók ösztönzése a gazdaság **hosszú távú, fenntartható finanszírozásához** való hozzájárulásra;
- a **kockázatérzékenység** javítása;
- a biztosítók fizetőképességét érintő túlzott, **rövid távú volatilitás** csökkentése;
- az **arányosság** javítása;
- a **biztosításfelügyelet** minőségének, következetességének és koordinációjának fokozása az egész Unióban, valamint a szerződők és a kedvezményezettek védelmének javítása, többek között a biztosító csődje esetén;
- a **rendszerszintű kockázatok** potenciális felhalmozódásának jobb kezelése a biztosítási ágazatban;
- az olyan **szélsőséges forgatókönyvek bekövetkezésére való felkészültség** javítása, amely szükségessé tehetik a csődbe jutó biztosító vagy viszontbiztosító helyreállítását vagy szanálását.

A felülvizsgálat során a Bizottság figyelembe vette az érdekelt felek (főként a nyilvános konzultáció során benyújtott) észrevételeit és az EIOPA 2020. december 17-én közzétett véleményét[6].

A Bizottság a fenntarthatóság kapcsán figyelembe vette az EIOPA 2019 szeptemberében közzétett külön véleményét[7] is. E véleménnyel összhangban a Bizottság a biztosítókra és viszontbiztosítókra vonatkozó kockázatkezelési követelmények módosítását javasolja, konkrétabban a hosszú távú éghajlatváltozási forgatókönyvek elemzésének kötelezővé tételét. A Bizottság később fontolóra veheti, hogy ezt a követelményt más környezeti kockázatokra is kiterjessze-e. Ez hozzá fog járulni az európai zöld megállapodás azon célkitűzéséhez, miszerint a pénzügyi rendszernek és a 2021. évi stratégiai előrejelzési jelentésben[8] meghatározott stratégiai cselekvési területeknek figyelembe kell venniük és kezelniük kell az éghajlati kockázatokat. A Bizottság továbbá meg fogja kezdeni annak értékelését, hogy a Szolvencia II. irányelv meglévő tőkekövetelményei megfelelőek-e a zöld eszközök tekintetében.

[6] EIOPA: „Vélemény a Szolvencia II 2020. évi felülvizsgálatáról”, 2020. december (EIOPA-BoS-20/749).
[7] EIOPA: „Vélemény a Szolvencia II-n belüli fenntarthatóságról”, 2019. szeptember (EIOPA-BoS-19/241).
[8] COM(2021) 750, lásd a 6. stratégiai cselekvési területet („Reziliens és időtálló gazdasági és pénzügyi rendszerek kiépítése”).

A felülvizsgálat lezárását követően a Bizottság most előterjeszti jogalkotási javaslatait a 2009/138/EK irányelv[9] módosítására, valamint a biztosítók és viszontbiztosítók helyreállítását és szanálását célzó uniós keretrendszer létrehozására[10]. A Szolvencia II. irányelv módosítását a következő szakasz ismerteti.

2. A FELÜLVIZSGÁLATNAK A SZOLVENCIA II. IRÁNYELVRE ÉS AZ AZT KIEGÉSZÍTŐ, FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUSOKRA GYAKOROLT KÖVETKEZMÉNYEI

A felülvizsgálat célja, hogy a szabályozási keret konkrét elemeinek módosításával megvalósítsa sokrétű célkitűzéseit:

– A kockázatérzékenység javítása és az indokolatlan volatilitás hatékonyabb csökkentése a **hosszú távú garanciákra** vonatkozó intézkedések módosításával érhető el, amint azt a 4. szakasz is kifejti, különösen a biztosítási kötelezettségek értékeléséhez használt kockázatmentes kamatlábak és volatilitási korrekció extrapolációjával.

– A prudenciális szabályok **arányossága** azzal növelhető, ha a jövőben több kisebb biztosító mentesülhet a Szolvencia II szabályai alól, és megfelelőbbé válik az alacsony kockázati profillal rendelkező biztosítókra vonatkozó keret.

– Az **átláthatósági** szabályok finomításához a biztosítóktól megkövetelt közzétételeket jobban hozzá kell igazítani a címzettek – szerződők vagy elemzők – sajátos információigényéhez.

– A **felügyelet** minőségének javítása és az egyenlő versenyfeltételek biztosítása számos változtatást igényel, különösen a prudenciális szabályoknak való folyamatos megfelelés, a határokon átnyúló biztosítási tevékenység és a biztosítási csoportok tekintetében.

– Az **éghajlati és a rendszerszintű kockázatok** jobb kezelése és felügyelete a hosszú távú éghajlatváltozási forgatókönyvek elemzésére vonatkozó új követelmények bevezetésével biztosítható.

A Szolvencia II. irányelv és az (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló rendelet közötti szoros kapcsolat miatt a felülvizsgálat összes célkitűzésének elérése érdekében mindkét jogi aktust módosítani kell.

A Szolvencia II. irányelv felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy bizonyos szabályokat felhatalmazáson alapuló jogi aktusok útján határozzon meg. A Bizottság több területen javaslatot tesz e felhatalmazások kiigazítására annak érdekében, hogy jobban megvalósíthassa a felülvizsgálat keretében kitűzött célokat. E területeken a Bizottságnak meg kell várnia a jogalkotási folyamat lezárását, mielőtt hatályba léptetné a felhatalmazáson alapuló rendelet

[9] COM(2021) 581.
[10] COM(2021) 582.

szükséges módosításait[11]. Ezért a Szolvencia II keretrendszer felülvizsgálatának következetes végrehajtása érdekében és a különböző témák közötti szoros kölcsönhatásra tekintettel a Bizottság ebben a szakaszban nem módosítja a felhatalmazáson alapuló rendeletet.

A Bizottság a felhatalmazáson alapuló rendelet módosítását igénylő témák fontosságára tekintettel vállalja, hogy e módosítások lehetséges tartalmát illetően haladéktalanul megbeszéléseket fog kezdeményezni a tagállamokkal, az Európai Parlamenttel és más érdekelt felekkel. E megbeszélésekre a Szolvencia II módosítására irányuló jogalkotási folyamattal párhuzamosan fog sor kerülni. A Bizottság össze fogja hívni a banki, fizetési, és biztosítási, valamint szanálási szakértői csoport üléseit.

3. HELYREÁLLÍTÁS ÉS SZANÁLÁS

A helyreállításról és szanálásról szóló javaslat célja annak biztosítása, hogy a (viszont)biztosítók és az érintett hatóságok felkészültebbek legyenek az ágazatot esetlegesen érintő jelentős pénzügyi nehézségek kezelésére, csökkentve azok következményeit. Emellett felruházza a nemzeti hatóságokat az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy a csődbe jutó biztosítókra vonatkozó rendezett szanálási eljárások végrehajtásával fenntartsák a szerződők biztosítási fedezetét, továbbá megvédjék a reálgazdaságot, a pénzügyi stabilitást és az adófizetőket.

A Szolvencia II. irányelv által létrehozott szilárd prudenciális keret ellenére a pénzügyi nehézségek felmerülése nem zárható ki teljesen. A (viszont)biztosítók rendezetlen csődje jelentős hatást gyakorolhat a szerződőkre, a kedvezményezettekre, a károsultakra vagy az érintett vállalkozásokra, különösen akkor, ha a kulcsfontosságú biztosítási szolgáltatások észszerű időn belül és észszerű költségek mellett nem helyettesíthetők. Bizonyos (viszont)biztosítók, különösen a nagy, határokon átnyúló csoportok csődközeli helyzete vagy csődje, illetve több (viszont)biztosító egyidejű csődje szintén pénzügyi instabilitáshoz vezethet, vagy azt fokozhatja.

A javaslat kidolgozására a Szolvencia II. keretrendszerrel teljes összhangban, a (viszont)biztosítási tevékenység sajátosságait is figyelembe véve került sor. A javaslat kiegészíti a módosított Szolvencia II. keretrendszert, és megerősíti az uniós biztosítási ágazatba vetett bizalmat, hogy az ágazat teljes mértékben betölthesse szerepét a Covid19-válságot követő gazdasági helyreállításban, összhangban a tőkepiaci unió és az európai zöld megállapodás politikai célkitűzéseivel.

4. A KAPCSOLÓDÓ, FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUSOK

A felhatalmazáson alapuló rendelet jövőbeli módosításai jelentősen hozzájárulnak majd a Szolvencia II felülvizsgálati célkitűzéseinek megvalósításához. Az e szakaszban nem tárgyalt felülvizsgálati témákat illetően a Bizottság lényegében az EIOPA véleményével összhangban kívánja módosítani a felhatalmazáson alapuló rendeletet.

[11] A 4. szakasz például a következőket azonosítja olyan területként, ahol szükség van a Szolvencia II. irányelv és a felhatalmazáson alapuló rendelet módosításainak összehangolására: volatilitási korrekció, illeszkedési korrekció és extrapoláció.

Tulajdonviszonyt megtestesítő befektetések

A tőkepiaci unióra vonatkozó, 2020. szeptember 24-én elfogadott új cselekvési terv[12] jelzi, hogy a Szolvencia II felülvizsgálatakor célként kell kitűzni a gazdaság hosszú távú finanszírozásának javítását.

Konkrétabban, a Bizottság a tervben bejelentetteknek megfelelően értékelni kívánja, hogy a Szolvencia II. irányelv szabályai megfelelőek-e a hosszú távú tőkebefektetésekre vonatkozó kritériumok, a kockázati ráhagyás kiszámítása és a biztosítók kötelezettségeinek értékelése tekintetében, azzal a céllal, hogy elkerülhető legyen az indokolatlan prociklikus magatartás, és jobban tükröződjön a biztosítási tevékenység hosszú távú jellege[13].

A Bizottság mérlegelni fogja a hosszú távú részvény-eszközkategóriára vonatkozó elismerhetőségi kritériumok felülvizsgálatát, amelyeket az (EU) 2019/931 felhatalmazáson alapuló rendelet[14] vezetett be (amely módosította az eredeti, Szolvencia II-höz kapcsolódó felhatalmazáson alapuló rendeletet).

Fontolóra veszi különösen azon feltételek egyszerűsítését, amelyek mellett a – többek között infrastrukturális alapokon keresztül megvalósuló – tőkebefektetések „hosszú távúnak" minősülnek. Ez kiterjesztené azon részvények körét, amelyekre a kedvezőbb, 22 %-os kockázati tényező alkalmazható (a tőzsdén jegyzett részvényekre érvényes 39 %, és a tőzsdén nem jegyzett részvényekre érvényes 49 % helyett).

Ebben a szakaszban nehéz felmérni azon tőkebefektetések összegét, amelyek a módosított kritériumok alapján részesülhetnének a hosszú távú befektetésekre vonatkozó kedvezményes elbánásban. Óvatos forgatókönyv alkalmazásával, feltételezve, hogy a részvényeknek csak további 15 %-a minősülne hosszú távúnak, a részvénypiaci kockázatra vonatkozó tőkekövetelmény körülbelül 10,5 milliárd EUR-val csökkenne (ez a standard formulát alkalmazó biztosítók esetében több mint 6 %-os csökkenés lenne a jelenlegi szinthez képest). Ezt a pénzt szintén a gazdaságba lehetne fektetni.

Ezért a hosszú távú részvény-eszközkategóriára vonatkozó elismerhetőségi kritériumok felülvizsgálata a hosszú távú tőkebefektetésekre vonatkozó kedvezményes elbánás igénybe vehetőségének megkönnyítése révén segítené a biztosítókat abban, hogy hozzájáruljanak a gazdaság helyreállításához, valamint az európai vállalkozások – köztük a kkv-k – és az infrastruktúra hosszú távú finanszírozásához.

[12] A Bizottság közleménye: Tőkepiaci unió a polgárok és a vállalkozások számára – új cselekvési terv (COM(2020) 590)

[13] A tőkepiaci unióra vonatkozó új cselekvési tervnek a Szolvencia II felülvizsgálatával kapcsolatos célkitűzéseit e közlemény a 2. szakasz következő két célkitűzésében fogja össze: „a biztosítók ösztönzése a gazdaság hosszú távú, fenntartható finanszírozásához való hozzájárulásra", valamint „a biztosítók fizetőképességét érintő túlzott, rövid távú volatilitás csökkentése".

[14] A Bizottság (EU) 2019/981 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. március 8.) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv kiegészítéséről szóló (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló rendelet módosításáról (HL L 161., 2019.6.18., 1. o.).

A Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy a hosszú távú tőkebefektetésekre vonatkozó keretnek prudenciális szempontból szilárdnak kell maradnia, a felülvizsgálat ezért a tőkepiaci unióra vonatkozó új cselekvési tervnek megfelelően nem sérti a szerződők védelmét és a pénzügyi stabilitást.

Kockázati ráhagyás

A kockázati ráhagyás a biztosítási kötelezettségek értékének egy része. Célja annak biztosítása, hogy a biztosítási kötelezettségek értékelése összhangban legyen azzal az értékkel, amelyet egy másik fél a szokásos piaci feltételek szerinti átruházás keretében elfogadna. A kockázati ráhagyás kiszámításához használt képlet a hosszú távú biztosítások esetében jellemzően volatilisebb és magasabb értéket eredményez annál, mint ami szokásos piaci feltételek mellett lebonyolított ügyletekben várható. Az EIOPA ezért a kockázati ráhagyás képletének két további paraméterrel történő módosítását javasolta. Először is, az EIOPA szerint egy időfüggő „lambda” paraméter a hosszú távú biztosítások esetében automatikusan csökkentené a kockázati ráhagyás értékét és volatilitását. A csökkentés különösen jelentős lenne a hosszabb távú biztosítások esetében. Másodszor, az EIOPA szerint egy alsó határérték védintézkedésként biztosítaná, hogy a kockázati ráhagyás ne csökkenjen egy bizonyos szint alá a jelenlegi számításhoz képest, különösen a hosszú távú biztosításokra vonatkozó kockázati ráhagyás tekintetében.

A Bizottság mérlegelni fogja az EIOPA által javasolt lambda paraméter alkalmazását, de az alsó határérték nélkül, ami az EIOPA javaslatához képest hatékonyabb volatilitáscsökkentést tenne lehetővé.

Mérlegelni fogja továbbá a kockázati ráhagyás számításához használt tőkeköltség-ráta csökkentését, 6 %-ról 5 %-ra, összhangban a biztosítók és viszontbiztosítók tőkeköltségének az elmúlt években bekövetkezett csökkenésével.

Ezek a tervezett változtatások összességében több mint 50 milliárd EUR-val csökkentenék az uniós biztosítási ágazatban alkalmazandó kockázati ráhagyás mértékét, és növelnék az ágazat uniós vállalkozásokba való befektetési képességét.

Volatilitási korrekció

Sok biztosító hosszú ideig tartja eszközállományának jelentős részét. Az ezen eszközöket érintő rövid távú értékingadozások azonban negatívan befolyásolhatják aktuális szavatolótőke-megfelelési helyzetüket. Mivel azonban a biztosítók ezeket az eszközöket valószínűsíthetően hosszú távon tartják, ilyenkor valójában nem realizálnak veszteségeket. A volatilitási korrekció célja, hogy a biztosító hosszú távú kilátásainak figyelembevételével csökkentse a biztosítók szolvenciájának rövid távú volatilitását. Ezt azzal éri el, hogy csökkenti a hitelkockázati felárak rövid távú változásainak a biztosítási kötelezettségek értékelésére gyakorolt hatását, ezáltal pedig a tőkeforrások volatilitását.

A javasolt irányelv növeli a volatilitási korrekció alapját képező, kockázattal korrigált hitelkockázati felár százalékos arányát. A volatilitási korrekció ebből adódó magasabb értéke hatékonyabban kompenzálhatja az eszközárak ingadozását a biztosítási kötelezettségek értékelésében.

Ugyanakkor a tapasztalatok azt is megmutatták, hogy a volatilitási korrekciónak a kötelezettségek értékére gyakorolt hatása meghaladhatja az eszközárak változását. A túlzott mértékű volatilitási korrekció mesterségesen csökkenti a biztosítók biztosítástechnikai tartalékait, amit a javasolt irányelv egy védintézkedéssel kíván megelőzni.

E védintézkedés a volatilitási korrekció vállalkozásspecifikus eleme lenne, amelyet felhatalmazáson alapuló jogi aktusban kell meghatározni. Ennek az elemnek a kiszámításához a Bizottság figyelembe fogja venni az EIOPA szakvéleményét, és adott esetben – ha az eszközök hitelfelár-érzékenysége és a kötelezettségek kamatlábérzékenysége közötti különbségek miatt túlzott mértékű lenne a korrekció – módosítani fogja a felhatalmazáson alapuló rendeletet.

Illeszkedési korrekció

A Bizottság az EIOPA szakvéleménye alapján azt is mérlegeli, hogy módosítsa-e a felhatalmazáson alapuló rendeletet az illeszkedési korrekcióval kapcsolatos diverzifikációs előnyök és eszközkritériumok tekintetében.

Ha a biztosítók kötvényeket vagy más, hasonló jellemzőkkel bíró eszközöket lejáratig tartanak, az ezen eszközök kamatkülönbözeteiben bekövetkező változások nem fognak veszteségként realizálódni. Az illeszkedési korrekció célja annak figyelembevétele, hogy a biztosítók nagyobb valószínűséggel képesek az eszközöket lejáratig tartani, ha azonosítják az illeszkedő cash flow-kkal rendelkező eszköz- és kötelezettségportfóliókat (a továbbiakban: illeszkedési korrekciós portfólió), és az ilyen portfóliókat a többi üzleti tevékenységtől elkülönítve kezelik. Konkrétabban, az illeszkedési korrekció az illeszkedési korrekciós portfóliókban lévő eszközök értékének a kamatkülönbözet mozgásához kapcsolódó változásait részben kompenzálja az adott portfóliókban lévő kötelezettségek értékének megváltoztatásával. E célból a biztosítók jóváhagyást kaphatnak arra, hogy az illeszkedési korrekciós portfólióban lévő biztosítási kötelezettségek értékelése céljából az illeszkedési korrekciót hozzáadják a vonatkozó kockázatmentes hozamgörbéhez.

Mivel kicsi a valószínűsége annak, hogy minden kockázat egyszerre fog bekövetkezni, és egyes területek nyereségei ellensúlyozhatják a más területeken jelentkező veszteségeket, a Szolvencia II tőkekövetelményei a különböző típusú kockázatok diverzifikációja esetén általában előnyöket biztosítanak. Mivel az illeszkedési korrekciós portfóliót külön kezelik a vállalkozás többi részétől, a diverzifikációs előnyök e két rész közötti beszámítását jelenleg tiltják a tőkekövetelmények számításának standard formulájára vonatkozó szabályok. Az EIOPA szerint azonban az elkülönített kezelés önmagában nem akadályozza meg a diverzifikációt a gyakorlatban, és a diverzifikációs előnyök figyelembevételének a standard formula szerinti számításban való általános tilalma szükségtelenül megnövelhette az illeszkedési korrekciót alkalmazó vállalatokra vonatkozó tőkekövetelményeket. A Bizottság ezért az illeszkedési korrekciós portfóliók tekintetében az EIOPA ajánlásának megfelelően fontolóra veszi ezen általános tilalom megszüntetését. Az ebből eredő további diverzifikációs előnyök csökkenteni fogják azon társaságok tőkekövetelményeit, amelyek alkalmazzák az illeszkedési korrekciót és tőkekövetelményeiket a standard formula szerint számítják.

Ez azonban az illeszkedési korrekció túlzott csökkenésével járhat, ha az adott portfólió olyan átstrukturált eszközöket tartalmaz, amelyek az alapul szolgáló eszközök teljesítményétől függenek; ennek elkerülésére védintézkedéseket lehetne hozni.

Diverzifikációs előnyök

A biztosítók és viszontbiztosítók által nyújtott hosszú távú finanszírozás támogatásának másik módja a különböző piaci kockázati kategóriák közötti diverzifikációs előnyök korrelációs paramétereken keresztüli elismerésének javítása. A Bizottság az EIOPA szakvéleményének megfelelően mérlegelni fogja a felhatalmazáson alapuló rendeletnek a kamatréskockázat és a kamatlábkockázat közötti korrelációs paraméter meghatározása tekintetében történő módosítását. Ez nagyobb kiszámíthatóságot fog eredményezni a jelenlegi szabályokhoz képest, amelyeknél a korrelációs paraméter attól függ, hogy a társaság a kamatlábak emelkedésének vagy csökkenésének van-e kitéve. E módosítás átlagban növelni fogja a két kockázat közötti diverzifikáció előnyeit.

Extrapoláció

A kamatlábak jelentős mértékben befolyásolják azon összegeket, amelyeket a biztosítóknak és viszontbiztosítóknak a jövőbeli kárigényekre és juttatásokra kell elkülöníteniük. A kamatlábkockázat kezelése ezért olyan alapvető eleme a biztosítási/viszontbiztosítási tevékenységnek, amelyet a prudenciális szabályoknak kellően ösztönözniük kell.

Előfordulhat, hogy a biztosítók és viszontbiztosítók kötelmei az igen távoli jövőben vezetnek majd kárigényekhez vagy juttatások kifizetéséhez. A biztosítási tevékenység e hosszú távú perspektívája miatt a kamatlábakat extrapolálni kell, mivel azok a pénzügyi piacokon csak bizonyos lejáratig figyelhetők meg.

Mivel a biztosítók kötelezettségeik illeszkedő fedezésére főként kötvényeket, kölcsönöket vagy hasonló fix kamatozású befektetéseket használnak, az extrapoláció kiindulópontját célszerű a kötvénypiacok mélysége alapján meghatározni. A hosszabb távú kamatlábakra vonatkozó információk azonban a kötvényektől eltérő pénzügyi eszközök megfigyelésével is beszerezhetők. A szerződők megfelelő szintű védelmének biztosítása érdekében a javasolt irányelv módosítja a kockázatmentes kamatlábak extrapolációjának elveit. A javasolt irányelv felhatalmazásával a Bizottság az elkényelmesedés elkerülése és a megfelelő ösztönzők érdekében az extrapolációs képletet úgy határozhatná meg, hogy az figyelembe vegye a hosszabb távú kamatlábak tekintetében adott esetben rendelkezésre álló információkat is.

E célból a Bizottság fontolóra veszi az EIOPA által javasolt képlet és paraméterek használatát.

Mivel az új extrapolációs módszer számos piacon jelentős hatással lesz a biztosítók tőkeforrásaira, a javasolt irányelv 2031 végéig fokozatosan vezetné be azt, a Szolvencia II. irányelv meglévő átmeneti rendelkezéseinek időtartamával összhangban. A fokozatos bevezetéssel elkerülhetők az új extrapolációs módszer bevezetéséből eredő zavarok.

A kamatlábkockázatra vonatkozó tőkekövetelmény kiszámítása

Közelmúltbeli elemzések kimutatták, hogy alacsony vagy negatív kamatlábak esetén a Szolvencia II szabályai nem tükrözik megfelelően a kamatlábak mozgásával kapcsolatos kockázatokat.

Az utóbbi évek alacsony kamatkörnyezetben szerzett tapasztalatai fényében indokolt felülvizsgálni a standard formulával számított, kamatlábkockázatra vonatkozó tőkekövetelményt.

Ezenkívül a standard formula szerinti számításnak összhangban kell lennie a kötelezettségek értékeléséhez használt kockázatmentes kamatlábak meghatározására szolgáló módszerrel is, különösen az extrapoláció tekintetében.

A Bizottság ezért mérlegelni fogja az EIOPA-nak a kamatlábkockázatra vonatkozó tőkekövetelmény standard formula szerinti kiszámításáról szóló szakvéleményének figyelembevételét, a hosszú távú kamatlábakra vonatkozó extrapoláció kedvezményének kivételével.

E célból a kiinduló extrapoláció kezdőpontjáig terjedő lejáratok stresszhelyzeti kockázatmentes kamatlábait minden pénznem esetében az EIOPA véleményében[15] javasolt megközelítés és paraméterek alapján kell meghatározni. A fennmaradó kamatlábakat ugyanúgy lehetne extrapolálni, mint a kiinduló helyzet kockázatmentes kamatlábait, de egy „stresszhelyzeti végső határidős kamatláb” felé[16].

A Bizottság csakúgy, mint az extrapolációs szabályok módosításai esetében, fontolóra veszi, hogy az EIOPA véleményében javasolt módosítások elfogadását követő öt éven belül fokozatosan vezesse be a kamatlábkockázat standard formula szerinti számításának módosításait.

A kockázatcsökkentési technikák standard formulán belüli további elismerése

A Bizottság mérlegelni fogja, hogy az EIOPA véleményével összhangban a standard formula keretében nagyobb körben elismerhetővé tegye a biztosítók és viszontbiztosítóik közötti nem arányos veszteségmegosztás innovatív formáit. Ezzel összefüggésben konkrét védintézkedéseket kellene hozni a kockázatok alábecsülésének megelőzésére.

Az állami támogatással összeegyeztethető garanciák vagy viszontbiztosítások hatása

A Bizottság azt is mérlegelni fogja, hogy az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokkal összhangban a biztosítók biztosítási és piaci kockázataival összefüggésben is egyértelművé tegye a tagállamok által nyújtott garanciák vagy viszontbiztosítás kockázatcsökkentő hatásának elismerhetőségét.

[15] Az EIOPA a Bizottsághoz címzett véleményében a kamatlábkockázat standard formula szerinti kalibrálásának felülvizsgálatát ajánlotta, és az alacsony kamatkörnyezetben bekövetkező kamatlábsokkok jobb modellezése érdekében új módszertanra (a „relatív eltolás módszerére”) tett javaslatot.

[16] A Bizottság a szavatolótőke-szükséglet kiszámítására vonatkozó egyéves időtávnak, valamint a végső határidős kamatláb meghatározására és aktualizálására szolgáló módszertannak megfelelően mérlegelni fogja, hogy a stresszhelyzeti végső határidős kamatláb 15 bázisponttal alacsonyabb vagy – adott esetben – magasabb legyen a „stresszhelyzeti” forgatókönyv szerinti „rendes” végső határidős kamatlábnál.

A Covid19-válság idején ugyanis több tagállam is bevezetett ilyen programokat[17] annak biztosítása érdekében, hogy a hitelbiztosítók a rendkívüli gazdasági körülmények ellenére továbbra is védelmet nyújthassanak a vállalkozásoknak.

Jelzáloghitelek

Végezetül, az ágazatközi szabályozási arbitrázs kockázatának elkerülése érdekében meg kell vizsgálni a biztosítók által nyújtott jelzáloghitelek kockázatértékelésére vonatkozó szabályokat. A Bizottság ezzel összefüggésben mérlegelni fogja, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok módosításával a jelzáloghitelek partner-nemteljesítési kockázatának standard formula szerinti kalibrálását jobban a bankszektor hitelkockázati keretrendszeréhez igazítsa.

5. A SZOLVENCIA II FELÜLVIZSGÁLATÁN TÚLMUTATÓ, FOLYAMATBAN LÉVŐ MUNKA

A Bizottság az előző szakaszokban ismertetett felülvizsgálati munkán túl értékelte a biztosítási garanciarendszerekre vonatkozó szabályok összehangolásának lehetőségét, és figyelemmel kísérte a biztosítások szerepét a világjárvány alatti üzemszünetekkel összefüggésben. Ezt a munkát folytatni fogja, a lehetséges jövőbeli kezdeményezéseket szem előtt tartva.

5.1. Biztosítási garanciarendszerek

A biztosítási garanciarendszerek a biztosítási ágazatban beszedett hozzájárulásokból végső eszközként védelmet nyújtanak a szerződőknek, a kedvezményezetteknek és a károsultaknak, ha a biztosítók csőd miatt nem tudják teljesíteni szerződéses kötelezettségeiket.

E rendszereknek jelenleg nincs harmonizált jogi kerete az EU-ban[18]. A legtöbb tagállam létrehozott egy vagy több rendszert, sokszor a biztosítók múltbeli csődjeiből okulva, de ezek hatóköre, jellemzői és kialakítása eltérő. A Szolvencia II. irányelv 2020. évi felülvizsgálatáról szóló véleményében az EIOPA a nemzeti garanciarendszerek uniós szintű, minimumelveken alapuló összehangolását javasolta.

A végső eszközt jelentő biztonsági hálók szabályainak egységesítése erősíthetné a biztosítások egységes piacába vetett bizalmat.

[17] Belgium (az SA.58045, SA.59113 és SA.60548 sz. üggyel módosított SA.57188. sz. állami támogatási ügy), Dánia (az SA.59637 sz.üggyel módosított SA.57112 sz. ügy) Franciaország (az SA.59571 és SA.63316 sz. üggyel módosított SA.56903 sz. ügy és az SA.57607 sz. ügy), Németország (az SA.60071 sz. üggyel módosított SA.56941 sz. ügy), Olaszország (az SA.59681 sz. üggyel módosított SA.57937 sz. ügy), Litvánia (SA.58540 sz. ügy), Luxemburg (az SA.59682 sz. üggyel módosított SA.57708 sz. ügy), Hollandia (az SA.60287 sz. üggyel módosított SA.57095 sz. ügy), Lengyelország (SA.59800 sz. ügy), Portugália (SA.58082 sz. ügy), Románia (SA.58531 sz. ügy), Spanyolország (az SA.63690 sz. üggyel módosított SA.58458 sz. ügy) a Covid19-válság során egyaránt elfogadott intézkedéseket a hitelbiztosítások támogatására.

[18] A társjogalkotók 2021 júniusában megállapodtak a gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009/103/EK irányelv módosításáról, amelynek értelmében a tagállamoknak ki kell jelölniük egy közigazgatási szervet az olyan baleseti károsultak kártalanítására, akik biztosítója fizetésképtelenné vált. Ezt a jogalkotási szöveget nem érinti a biztosítási garanciarendszerekkel kapcsolatos munka elhalasztására vonatkozó döntés.

Egy ilyen közös minimumkeret bevezetése azonban jelentős végrehajtási költségekkel járhat a biztosítók számára, különösen azon tagállamokban, amelyek jelenleg nem rendelkeznek ilyen biztonsági hálóval, vagy ahol az új keretnek való megfelelés érdekében módosítani kellene a meglévő rendszereket.

A Bizottság a Szolvencia II. irányelv felülvizsgálata[19] során értékelte ezeket a hatásokat, és úgy véli, hogy a Covid19-világjárvány miatti gazdasági bizonytalanságokra és a gazdasági helyreállítás szükségességére tekintettel a biztosítási garanciarendszerek szabályainak összehangolása jelenleg nem aktuális.

Mivel azonban e szabályok összehangolása az egész EU-ban jelentősen javítaná a szerződők védelmét, a Bizottság vállalja, hogy a jövőben újraértékeli a fellépés indokoltságát és aktualitását.

5.2. A biztosítás szerepe világjárványok és más nagyszabású zavaró események idején

A Covid19-**világjárvány** egyik tanulsága, hogy a biztosítók és viszontbiztosítók nem feltétlenül tudnak védelmet nyújtani az egész gazdaságot érintő rendszerszintű zavarok következményeivel szemben, különösen olyan helyzetben, amikor a kormányok az állami és a gazdasági tevékenységek leállítására kényszerülnek.

E tanulságból kiindulva meg kell állapítani, hogy a jövőben miként lehet jobban felkészíteni a társadalmat az ilyen nagyszabású zavarokra.

A világjárvány rávilágított arra, hogy egyértelműbb és egyszerűbb tájékoztatást kell nyújtani a biztosítási fedezet feltételeiről és a fogyasztóknak nyújtott garanciákról, különösen az üzemszünet- és az utasbiztosítás tekintetében, valamint folyamatosan ellenőrizni kell, hogy a biztosítási termékek továbbra is megfelelnek-e a fogyasztók igényeinek. Ezért a Bizottság a világjárvány után szorosan együtt kíván működni az EIOPA-val a biztosítási termékek felügyeletének fokozása és a fogyasztói igények és elvárások elemzése érdekében.

Hosszabb távon a Bizottság mérlegelni fogja, hogy mennyiben megvalósíthatók a világjárványokkal és hasonló eseményekkel szembeni felkészültségünk és rezilienciánk növelésére alkalmas potenciális módszerek, például az előrejelzési kapacitások használata. Ezzel összefüggésben az érdekelt felekkel folytatott megbeszéléseken fel kívánja tárni, hogy a biztosítási szerződésekben mely mechanizmusok és ösztönzők útján lehetne növelni a világjárványokhoz kapcsolódó kockázatokkal – többek között a „káresemény nélküli üzemszünet” kockázatával – kapcsolatos tájékozottságot és biztosítási fedezetet, valamint a gazdaság különböző nagyszabású eseményekkel szembeni rezilienciáját.

Ez egy összetett kérdéskör, amely szükségessé teszi a különböző típusú rendszerszintű kockázatok biztosíthatóságának értékelését. A megbeszélések során a jövőbeli bizonytalan eseményekkel szembeni reziliencia javításához számos egyéb kihívást is figyelembe kell venni, ideértve a pénzügyi erőforrások világjárvány utáni rendelkezésre állását, a helyreállítás általános összefüggésében is.

[19] SWD(2021) 260.

Ehhez értékelni kell, hogy a biztosítási ágazat képes-e nagyobb biztosítási fedezetet nyújtani a világjárványhoz kapcsolódó kockázatokkal szemben, valamint – az előrejelzési kapacitásokat is figyelembe véve – megfelelő képet kell alkotni a (különböző méretű) vállalkozások biztosítási termékekkel kapcsolatos világjárvány utáni igényeiről.

Az EIOPA megfelelő szakértelemmel rendelkezik e területen, és már elkezdte feltárni a világjárvánnyal összefüggő veszteségek biztosíthatóságával kapcsolatos lehetőségeket és intézkedéseket, beleértve a járványkockázatok megelőzésére szolgáló mechanizmusokat és a világjárványok során felmerülő üzemszüneti kockázatokra vonatkozó biztosítási fedezet formáit.

A Bizottság továbbra is szorosan együttműködik az EIOPA-val és az összes érdekelt féllel az üzemszünet-biztosítás egyes fent említett, világjárvánnyal összefüggő elemeivel kapcsolatban.

A Covid19-világjárvány során szerzett tapasztalatokon kívül a 2021 nyári hónapjaiban Európát sújtó árvizek és tüzek ismét megmutatták az éghajlati válság egyre súlyosabb hatásait, és rávilágítottak arra, hogy fel kell hívni a figyelmet az **éghajlati kockázatokra vonatkozó biztosítási fedezet** előnyeire. Noha a biztosítók jelentős kártérítéseket fizettek, az ingatlantulajdonosok teljes kára ennél sokkal nagyobb volt, mivel számos ingatlan nem volt biztosítva az ilyen jellegű károkkal szemben.

Az éghajlati kockázatokra vonatkozó biztosítási fedezet tagállamonként eltérő: az éghajlati kockázatokból eredő veszteségekre vonatkozó átlagos kártérítés aránya Európa egyes részein még az 5 %-ot sem érte el. Az éghajlatváltozás a további veszélyek, például a súlyos szezonális vízhiány miatt még súlyosbíthatja is ezt a problémát.

A Bizottság a probléma elemzése és az éghajlatvédelmi különbségek csökkentésére irányuló erőfeszítések fokozása érdekében 2022-ig párbeszédet kezdeményez az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciáról, amelyben biztosítók, viszontbiztosítók, hatóságok és más érdekelt felek vesznek majd részt.

6. KÖVETKEZTETÉSEK

Összefoglalva, a biztosítási és viszontbiztosítási ágazatnak kulcsszerepet kell játszania számos kiemelt uniós célkitűzés elérésében. A Szolvencia II felülvizsgálata e tekintetben alapvető fontosságú, mivel reziliensebbé és hatékonyabbá teszi az ágazatot, valamint növeli befektetési képességét.

A Bizottság ezért felszólítja az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy mielőbb folytassa le a 2009/138/EK irányelv módosításairól és a biztosítókra vonatkozó szanálási keretrendszer létrehozásáról szóló intézményközi tárgyalásokat.